

K245 Svelvik sentrum

Beliggenhet

Svelvik ligger på vestsiden av Drammensfjorden der den er på sitt smaleste. Kulturmiljøet omfatter Svelvik sentrum langs deler av de to gatene Storgaten og Kirkestredet.

Nasjonale interesser

De nasjonale interessene i Svelvik ligger i stedets tilblivelse som strandsted på grunn av beliggenheten ved Drammensfjordens smaleste punkt. Svelvik har fergeforbindelse til andre siden av fjorden da Drammensfjorden er på sitt smaleste her, 160 m. Svelvik har også vært vinterhavn for Drammen da Drammensfjorden over Svelvik frøs til om vinteren.

Svelviks historie som strandsted, ladested og utskipningshavn som vises gjennom gatestrukturen, bebyggelsesmønsteret og flere bygninger er grunnen til at kulturmiljøet har nasjonal interesse.

Beskrivelse

De første nedtegnelsene om Svelvik stammer fra 1600-tallet og bakgrunnen for anleggelsen av strandstedet var selvsagt skipsfarten til Drammen og transporten over til den andre siden av Svelvikstrømmen.

Et kart over Svelvik viser at stedet allerede i 1808, som i dag, var organisert i to parallelle rekker langs Storgaten, og Kirkestredet, som fører fra kirken til sundstedet ved fjorden, er antagelig den eldste tverrgaten i sentrum. Selv om Svelvik har opplevd flere bybranner finnes det fortsatt flere bygninger fra før 1900 langs Storgaten og den nye bebyggelsen har stort sett beholdt samme skala som de eldre husene.

Faglige råd for forvaltning

Generelle råd

De etterfølgende faglige rådene skal bidra til å ivareta kulturhistoriske og arkitektoniske verdier i forvaltningen av kulturmiljøet.

Verneverdiene forutsettes ivaretatt av kommunen i deres plan- og byggesaksbehandling. Dette gjelder både hensyn til viktige enkeltbygg, kulturminner, grøntområder og kulturlag innenfor kulturmiljøet samt landskapsrelaterte og strukturelle sammenhenger.

Landskapsnivå

- Utbygging og utfylling av sjø- og havneområder som visuelt og funksjonelt skiller den historiske byen fra sjøen skal unngås.
- Gateløp som er åpne mot sjøen skal ikke lukkes igjen.
- Høydedraget med vegetasjon skal bevares. Det skal ikke foretas planering, graving eller fylling.

- Innen området skal terreng og vegetasjon bevares og eksisterende naturtyper skal ivaretas.
- Innenfor området skal eksisterende stedegen vegetasjon ivaretas.
- Tak skal vurderes som del av byens taklandskap og behandles som en del av tiltakets samlede arkitektoniske uttrykk. Ved eventuelle nybygg og ombygginger skal tekniske anlegg, som heisoppbygg og ventilasjonsanlegg m.m., integreres i den arkitektoniske utformingen.
- Ethvert tiltak innenfor kulturmiljøet skal ha gode visuelle kvaliteter både i seg selv, i forhold til tiltakets funksjon, og dets bygde og naturlige omgivelser og plassering.

Områdenivå

- Ved brann eller annen uopprettelig skade bør ny bebyggelse gjenoppbygges som rekonstruksjoner på dokumentert grunnlag.
- I tilstøtende randområder skal nye tiltak ikke redusere opplevelses- eller bruksverdien knyttet til det historiske bymiljøet.
- Utfylling av tomtearealer anses som uheldig tiltak som svekker lesbarheten og opplevelsen av det historiske bebyggelsesmønsteret.
- I området skal historiske bygningshøyder og gesimshøyder være førende for eventuelle nybygg. Den historiske bebyggelsens karakteristiske volum med skala og proporsjoner, samt plassering av bygninger skal videreføres ved nye tiltak.
- Eksisterende bebyggelsesmønster skal opprettholdes.
- Eiendoms- og tomtestruktur skal gi føringer for den prinsipielle bebyggelsesstrukturen. Der den historiske tomtestrukturen slås sammen er det viktig at den uttrykker seg i fasadenes inndeling og rytme.
- Gater og smug skal ikke bygges igjen da dette vil forringe området historiske karakter og lesbarhet.
- Bebyggelsesmønsteret, torgene, og gatestrukturen er en viktig del av områdets historie og skal bevares og videreføres.

Bygningsnivå

- Ved vedlikehold og utbedring skal kulturhistoriske og arkitektoniske verdier som knytter seg til de historiske byggenes detaljer bevares, derav material- og fargebruk, dør- og vindusutforming og øvrige bygningsdetaljer. Originale bygningsdeler skal bevares, dersom disse er tapt skal de rekonstrueres etter historiske forbilder.
- Riving av trehus skal unngås. [Dette gjelder også for murhus av kulturhistorisk interesse innenfor området.]
- Stedegen byggeskikk og håndverkstradisjon skal opprettholdes og videreføres ved eventuelle nye tiltak, herunder endringer, til-, på- og nybygg. Ved eventuell oppføring av tilbygg skal tilpasses eksisterende bebyggelse og underordnes denne.

- Der det er gjennomført uheldige tiltak som har svekket kulturmiljøets egenart bør det gjennomføres byreparasjon i form av tilbakeføring og gjenoppbygging som viderefører den lokale byggeskikken.
- Den historiske fargepaletten skal videreføres, eventuelt tilbakeføres på dokumentert grunnlag.

Møbleringsnivå

- Eksisterende gatebelegg, gatemøblering og elementer som er karakteristiske for området skal bevares eller tilbakeføres. Utbedring skal skje ved bruk av tradisjonelle materialer og teknikker.
- Nytt gatebelegg, gatemøblering og elementer som innføres i området skal utformes i henhold til historisk forbilde som samsvarer med områdets stedegne karakter.
- Tekniske innretninger, herunder også skilt og reklame, skal gis en diskret utforming og ha en plassering, materialbruk og fargevalg som harmonerer med områdets karakter.
- Eksisterende logoer og skilt av kulturhistorisk betydning skal sikres. Nye skilt skal utformes med utgangspunkt i områdets historie.
- Karakteriserende elementer som kaifronter, fergeleier mv. skal ivaretas.
- Eksisterende trapper, forstøtningsmurer, terrasseringer, gangveier, park- og hageanlegg samt andre konstruksjoner som er karakteristiske for området skal bevares eller tilbakeføres. Utbedring skal skje ved bruk av tradisjonelle materialer og teknikker.
- Hageareal og verdifulle trær skal bevares.